

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

CERTÁMEN INFANTIL DE TRAJES

CRONICA

Dech rectificar un error involuntari que vaig cometre en una de mas anteriors cròniques, en la qual m'ocupava del *Niño* de las Salessas.

Deya, si no recordo mal, que la nova imatge s'havia inaugurat fent un miracle. Lo miracle consistia en que las senyoras que constituheixen aquella comunitat religiosa, al veure 'l *Niño* que 'ls havia fet l'escultor, n'havían quedat tan prendadas, que l'havían adquirit, *mediantibus illis*.

Treure diners de unas monjas, que á mes del vot de castedat han fet el de *pobresa*, francament, ho tenia per cosa tan sobrenatural, que vaig calificarho desseguida de miracle.

Pero, per lo que m'han contat després y per lo que han consignat alguns periódichs que s'han prés l'assumpto en serio, no he pogut menos de notar la meva equivocació.

El *Niño* va costejarlo 'l metje del convent. Ha vingut donchs al mon al amparo de la Ciencia Médica, una de quals ramas mes importants es l'Obstetricia. Bonich dato que consigno perque 'n prengui nota 'l devotíssim Colegi de Metjes de Barcelona per lo que puga convenirli. Tal vegada seria de molt bon efecte que adoptés solemnement l'acort de celebrar lo funeral que dedica tots los anys al etern repós dels individus del gremi que passen á millor vida en l'altar de las Salessas ahont se venera 'l *Niño*, en qual confecció tanta part hi ha tingut un seu colega.

Aixó seria de molt bon efecte, y contribuïria no poch á aumentar lo prestigi de la nova imatge, aclimatant mes y mes la seva devoció y emancipant als devots borcelonins de ser tributaris dels *Niños* extrangers, principalment del de Praga, cosa de gran oportunitat, avuy que 'ls cambis están á 26 y pico.

* *

Els demano que no s'escandalisin si veuen que á propòsit de una imatge que ab tan bona sombra ha fet la seva aparició, 'm permeto tractar l'assumpto baix l'aspecte industrial y mercantil, perque bé 'ns hém de recordar los cataláns de que sóm proteccionistas y 'l proteccionisme consisteix en prescindir en tot y per tot de la industria estrangera, inclús de la producció de imatjes devotas mes ó menos miraculosas.

Cal, donchs, aprofitar aquest reclám natural que ha acompanyat l'aparició del *Niño* de las Salessas, mil voltas mes eficás com á mes espontáneo que 'l de las galletas *Equis* Palay, que tant se prodiga en los periódichs de Barcelona.

Y en aquest concepte, bó es que sápigán los Pares Carmelitas de Praga, actius exportadors de *Niños* de cera, facsímils del que fa 266 anys se venera en la iglesia de la Mare de Deu de las Victorias, qu' en lo successiu 'ls queda tancat completament lo mercat devot de Catalunya y potser d'Espanya. Lo qu' es si no han tingut la precaució de fer registrar lo seu *Niño* del qual el nostre es, segons diuen, copia exacta, pels efectes de la propietat industrial y artística, no 'ls queda mes remey que resignarse, renunciand á tota reclamació judicial, encare que vegin que aquí se 'ls fá una competencia terrible y ruïnosa.

Lo mateix se pot dir respecte als editors de Lucerna que publican fa temps ab molt bon éxit uns *Anals* de la devoció al *Niño*, tan extesa per Alemania, Fransa y Suïssa. Prompte veurán qu'Espanya vá pel seu compte, y que per res necessita d'ells.

De moment, ja á las Salessas se venen unas es-

tampas del *Niño* á quatre pessetas cada una, y se 'n van, segons diuen, com pa beneyt.

Y l'escultor Sr. Castellano, aquell á qui va visitar la misteriosa dama del vel negre y del cotxe de plassa, portantli un *Niño* perque pogués sortir mes ayrós en lo seu treball, avuy no s'entén de feyna. Tothom li demana *Niños*, principalment las senyoras devotas.

Com aquell personatge, del qual diu el *Romancero*:

«El que fizo aquel venablo,
si le pagan, farà cien»;

lo Sr. Castellano si no ha arribat al centenar de *Niños* ja s'hi acosta. Días enrera consignava *La Publicidad* que n'havían encarregat 72, enterament iguals al de las Salessas.

Si la demanadissa va cundint, com es de creure, no será mal que coluqui á la porta del seu taller, lo següent retol:

CASTELLANO, ESCULTOR

GRAN FÁBRICA DE NIÑOS

Y ab aixó 'n tindrà prou; pero jo además li recomano que no s'olvidi de ferse socio del *Foment*, á fi de que en los tractats de comers que pogan concertarse ó en las reformas arancelarias que pogan ferse, 's tinga present la importancia de aquesta nova industria destinada á adquirir un desarrollo considerable.

Encare que las imatjes se construheixin de fusta, de fanch, de pedra, de mármol ó de cera, com las de Praga, 'l Sr. Castellano, al entrar al *Foment*, haurá de demanar que 'l considerin com formant part de una secció especial de la industria *Uanera*.

Y á propòsit d'esculturas.

En la capella de construcció moderna, situada en lo carrer de Magdalenas, núm. 6, s'hi veu sobre la porta l'Anyell Pascual ajegut sobre 'l llibre de las set civellas. Referent al tal anyell he sentit contar una anécdota graciosa.

Es propietat la iglesieta de una confraría de senyoras viudas que han adoptat lo títul de *Esposas de la Cruz*. Ellas mateixas quan junt ab lo convent de Magdalenas s'enderrocá la capella antigua, s'encarregaren de construir la nova, entenenentse ab l'arquitecto, ab l'escultor, ab tots los artistas é industrials que havían de intervenir mes ó menos en l'obra. ¡Y 'l tragí que 's donaren ficantse en tot!... La sort que moltes d'ellas, no tenían res mes que fer.

L'escultor, desitjós de treballar á conciencia, estudiá del natural l'Anyell Pascual que li encarregaren, pero no se si per inadvertencia ó per falta de coneixements literúrgichs y pecuaris, prengué per modelo un bé, destinat al escorxadador.

Quan las senyoras viudas vejeren la seva obra quedaren desencantadas.

—¿No 'ls hi agrada?—preguntava l'escultor.—Donchs á fé que hi treballat ab tot esmero. No hi ha en la figura una línea ni 'l mes petit detall que no sigan copiats del natural.

—Be, sí... be, sí...—deya una de las viudas—ja está bé, ja... pero...

—Pero qué?...—interrogava l'escultor.

—No sé com dirli...—replicava la viuda.

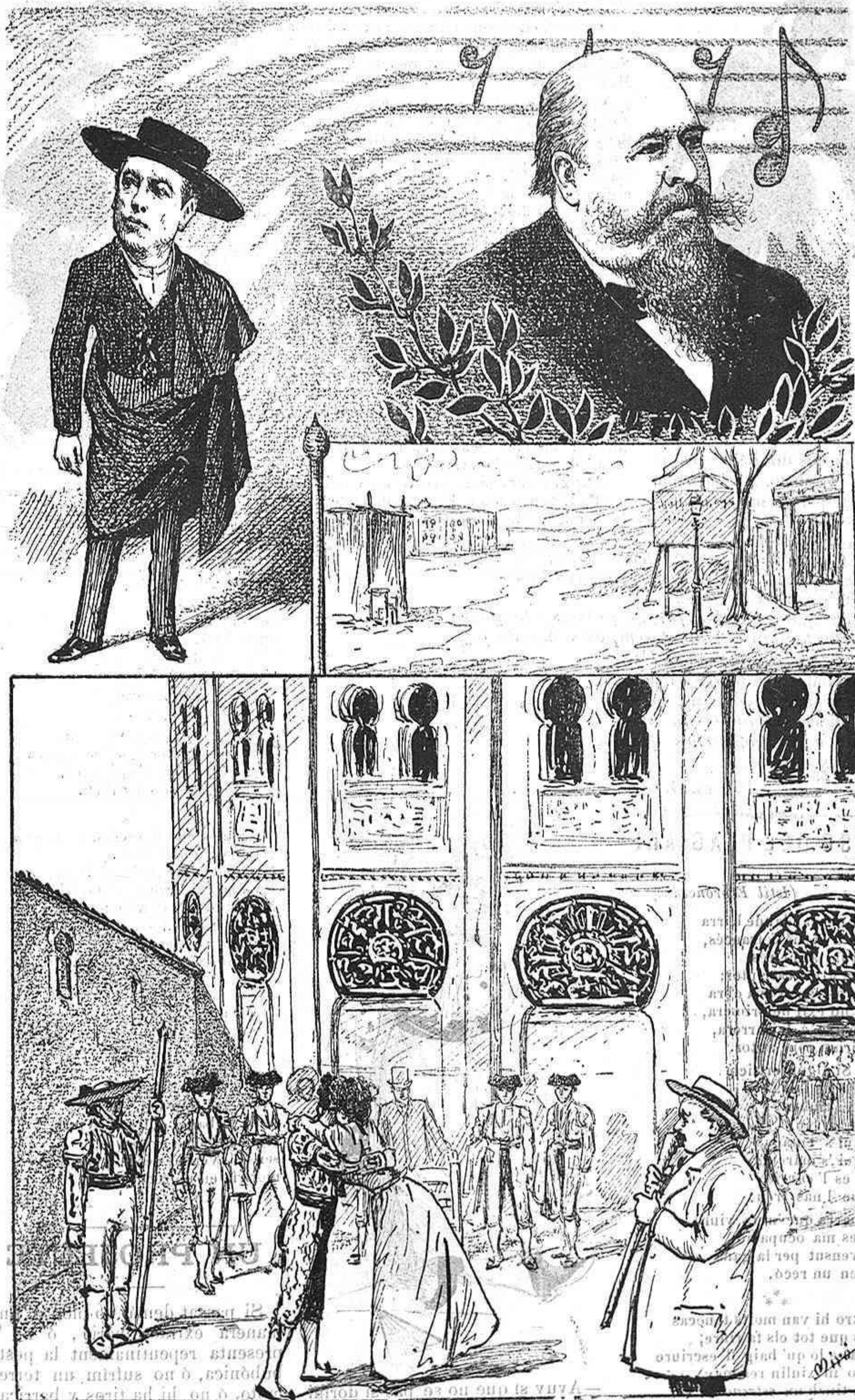
Y al últim trobá una manera d'expressarse.

—Ja veurá—digué.—Nosaltres hauríam volgut un anyell solter y vosté ha fet un anyell casat.

Vaig á posar fi á la present crónica reproduhint un document qu'espigolo en las columnas de *El Norte catalán*, periódich carlista de Vich. Es l'acta conmemorativa de la colocació de la primera pe-

EL PADRINO DE «EL NENE» Ó TODO POR EL ARTE

ZARSUELA ESTRENADA AL ELDORADO AB ÉXIT EXTRAORDINARI

Lletra de Julián Romea.—Música dels Mtes. Caballero y Hermoso.—Decoracions de Urgellés.

DESCONFIANT

—Si en los dos balls que faltan no 'm coloco.... ho haurém de deixar per l' any que vé.

teixa diada, pera lliçó e ensenyament dels esdevenidors.

»Joseph Iglesias.—Esteve Recolons.—Barthomeu Recolons.—Joan Torra.—Enrich Sagnier.—Joseph Ylla.»

¡Jesús, quants Recolons!...

M' apar que si *les butifarres grosses e longues nomenades longanices que desempus s' han de fer en eix gran casal nomenat Fabrica* arriban á semblarse á l' acta transcrita, ja las poden portar al Museo Diocessá, *car serán mes rancies e archeológiches que menjívoles.*

P. DEL O.

CANSÓ DEL PLAGIARI

(Istil Espronceda.)

Tenint un caudal de barra y un curs d' italiá ó francés, ja no pot faltarme rés per ser un gran escriptor; á Fransa estrenan una obra que obté un éxit de primera, la traduheixo á la carrera, y m' hi firmo com autor.

Si algún crítich dels de fama eixa trama me la veu, ¿qui s' enfada? ¿qui 's mareja? si es l' enveja que 'l nas treu.

Es la barra que 'm fa viure, el plagi es ma ocupació; sens ell vensut per la gana moriria en un recó.

**

Al teatro hi van molts tanocas d' aquets que tot els fa riure; donchs ja se lo qu' haig d' escriure perque no 'm xiulin res may, y si quan tinch un estreno tots els burdells fessin festas,

dra de la fábrika de llangonissas qu' está construhint lo Sr. Torra en aquella patriarcal ciutat. Segons sembla se distribuí elegantment impresa entre 'ls assistents al acte. Diu aixís:

«En lo die de Sanct Faustí e Sancta Jovita, ço es, lo dilluns XV de Febrer del any de la Nativitat de lo Senyor Sanct Jesuchrist M.DCCC.XCVII, en la ciutat de Vich,

essent vegner de la mateixa lo Excellentíssim Senyor don Joseph Viguer, e prelat lo Excellentíssim e Illustríssim Senyor don Joseph Morgades e Gili, sens presentia de dames, clergues, nobles ni altres persones sanctes ni piadoses, e si sols dels conjuncts interessats e convidats, se procedí á collocar la Primera Pedra de un gran casal nomenat Fabrica, per desempus fer butifarres grosses e longues, nomenades longanices.

»Feu lo primer forat e ensemps collocá la Primera Pedra, lo padrí, protector e inspirador de l' obra, lo ciudadá honrat de Barcelona en Barthomeu Recolons, mestre en totes arts e gran filador de Sanct Martí de Provençals e de Sanct Pere de Ribes, a presentia del propietari en Joan Torra e Palou, ciudadá honrat de la Garriga.

»Feu les ratlles, dibuixos e altres treballs técnichs, l' arquitecte de Barcelona N' Enrich Sagnier, que es hom sabi.

»Remenahi e prestà sa valiosa ajuda l' enginyer N' Esteve Recolons e Lladó, que es jove que promet per l' esdevenir, per haver heretat del seu pare Berthomeu, les clares llums de l' intelligencia.

»Dirigí l' obra lo mestre de Vich en Joseph Ylla.

»Fo lo constructor En Joseph Yglesias (a) Noy Polit de la Garriga, e tots ensemps rubriquen la present á la ma-

alló fora una tempesta d' hurras, bravos y algun ¡xay!

Puig ja ho diuhen, jo no ho nego, tinch apegó per lo brut,

tant que á voltas de tant pebre ni 's pot rebre pel que put.

La bruticia 'm dona vida, soch un brut, prou m' ho conech; si jo emporcant obras, goso, y als degenerats distrech.

**

Vaig probar d' escriure un drama original, tot fet meu.

Si no ho deixo ¡válgam Deu! prou m' enterran sens tardar. No vull donchs patir del fetje; tonto fora ¿qui s' apura quan en la literatura hi ha tant per espigolar?

Vingan plagis bruts y jarriba! aquí estriba ma moral, que molts sisos menjaria si escribia tal com cal.

Es la barra qui 'm fa viure el plagi es ma ocupació, sens ell vensut per la gana moriria en un recó.

A. DEL R.

A LA RAMBLA

—¡Senyoras pel ball.... ó per allá hont convingui!

DUPTÉ

—Avuy sí que no se pas si dormiré á casa ó al quartelillo....

UN PROJETTE

Si passat demá no plou d' una manera extraordinaria, ó no 's presenta repentinament la peste bubónica, ó no sufrim un terremoto, ó no hi ha tiros y barricadas, á la tarde tindrem rúa.

La Rambla, ja normalment prou embrassada ab els arbres, els fanals, els pilans de la electricitat, las placas anunciadoras, las básculas automáticas, els kioscos, las tauletes de mistos y molíns de vent, els sumi-leros, las fonts contínues, als carretons de café ab llet, els guardias municipals y altres y altres trastos que ara no recordo, 's veurá de mes á mes obstruhida per una inmensa fila de carruatjes consagrats á satisfacer la curiositat dels mirons y una multitud de mirons entretinguts en contemplar la inmensa fila de carruatjes.

Que la *rúa* es una...—no sé quín qualificatiu aplicarli—xavacanada ab rodas, que no fa gayre honor al bon gust dels barceloníns, ja no hi ha qui ho posi en dupte, ni 'ls mateixos que hi prenen part.

Pero que á pesar d' aixó la *festa* 's realitzarà ab lo mateix *entusiasme* de cada any, tampoch hi ha qui s' atreueixi á duptarho. La tradició ho mana, las costums ho exigeixen, els cotxeros ho volen...

Y ¡cóm sublevarse contra las costums, contra la tradició... y sobre tot contra 'ls cotxeros!

¡Impossible!... No 'ns queda mes remey que bai-

xá 'l cap, respectá 'ls usos establerts, acatar la voluntat dels cotxeros...

Y anar á veure la rúa.

..

¿Qué hi haurá en la d' aquest any?

Sense dármelas de profeta, pero sense temor de quedar malament, m' atreueixo á pronosticarho.

L' inventari de la festa pot trassarse anticipadament ab tota precisió.

Tontería mes, vulgaritat menos, aquí va la llista.

Sis carros anunciadors de máquinas de cusir, de aparatos per pasar la bugada, de galetas A ó B, de polvos per matar ratas y d' alguna que altra caixa de préstamos.

Un centenar de carruatjes ocupats per familias inofensivas.

Deu cotxes descuberts, ab uns quants Maceos, dos ó tres Quintíns Banderas, un Martínez Campos, un *katipunán* y un ministre de Marina ab carbasas.

Sis joves á caball.

Dos cents xicots á peu.

Trenta homes vestits de dona.

Vint donas disfressadas d' home.

Y una regular cantitat de vehículs, *tripulats* per gent que de tirar tronxos, bellugar una escombra, agitar un cantí vell y aixecá 'l porró ben sovint ne diuen fer gresca.

Per assistir al desarrollo d' aquest interessant espectacle, la Rambla s' omplirà de gom á gom, s' interromperá la circulació y 's m' destará als pobres pardals, que ab tot aixó no hi tenen cap culpa.

¿Veritat qu' es bonich?

**

A mí 'm sembla—y si acás m' equivoco, poden dirho ab tota franquesa, que per aixó no hem de renyir,—á mí 'm sembla que l' Ajuntament, ja que no té resolució per suprimir definitivament aquesta moixiganga, hauría de tenir prou abnegació per animarla una mica y donarli calor ab el seu concurs personal.

Es clar que 'ls temps no están per organisar cabalgatas luxosas, ni per construhir grans carros alegórichs, ni siquiera per confeccionar trajos que encantin per la magnificencia ó sorprenguin per la gracia; pero ¿per qué l' Ajuntament, ab las sevas propias forsas, que son molts, y 'ls seus medis particulars, que no son poch, no ha de concorre á la *rúa*, convertint aixís en un instant en un desfile plé d' interés lo que avuy no es sino la parodia ampliada d' una inmensa sínia ab catúfols de dugas y quatre rodas?

¿Que cóm podria realisar-se aixó?

D' aquesta manera; vejín si es senzill:

Al davant, sobre un carro de las brigadas d' obras hi hauría d' anar l' arcalde, ajegudet en un

LA FIGUERETA D' AQUEST ANY

—¿A que no l' atrapéu?

bressol, fent angelicalment la *non-non* al compás de las trampas de casa la ciutat.

A continuació, un municipal vestit de gala, portant un pendó que digués en números de gran tamanyo:

85 DUROS

Y als que li preguntessin qué vol dir: podria contestarlos que aixó es lo que l' Ajuntament gasta *cada dia* en música.

Darrera d' aquest guardia no hi estaria mal la brigada del matadero, capitanejada per en Galindo á caball d' una vaca tísica, ó potser encare millor, per una vaca tísica á caball de 'n Galindo.

Inmediatament hauria de seguir la secció d' empleats del Mercat de bestiar, caminant en l' actitud en que solen estarse sempre, es á dir, ab los brassos creuhats y fumant cigarrillos.

Després el cos de bomberos ab las mangueras esbotzadas.

Luego en Vilaseca seguit de cent municipals vestits de cuyner y dos cents ab devantal de ninyera.

Detrás, l' elefant del Parch portant un *llo* molt gros, que simbolisés la qüestió de la plassa de Catalunya.

Seguidament, tocant cada hú ab una trompeta de fra, totas las dependencias y oficinas de la casa gran, que ja 'ls dich que n' hi hauria per rato.

Y en últim lloch, á manera d' apoteosis, coloca-

da sobre un parell de carretons dels gossos, la pobra, la trista, la desventurada caixa municipal, completament buyda y rovellada, de lo poch que serveix.

*
*

Tot aixó no costaria res á la ciutat, animaria la *rúa* y en quant á éxit, ja 'ls asseguro jo que 'l tindria, y gros.

¿Hi haurá algun regidor de bon cor que aprofiti el pensament y miri de darli forma?

Es una cosa que realment convindria y que en el fondo fins seria justa y equitativa.

Perque, siguém enrahonats; ja que l' Ajuntament está tot l' any fentnos rabiar ¿per qué no s' de prestar á divertirnos dugas ó tres tardes?

A. MARCH.

CARNAVAL

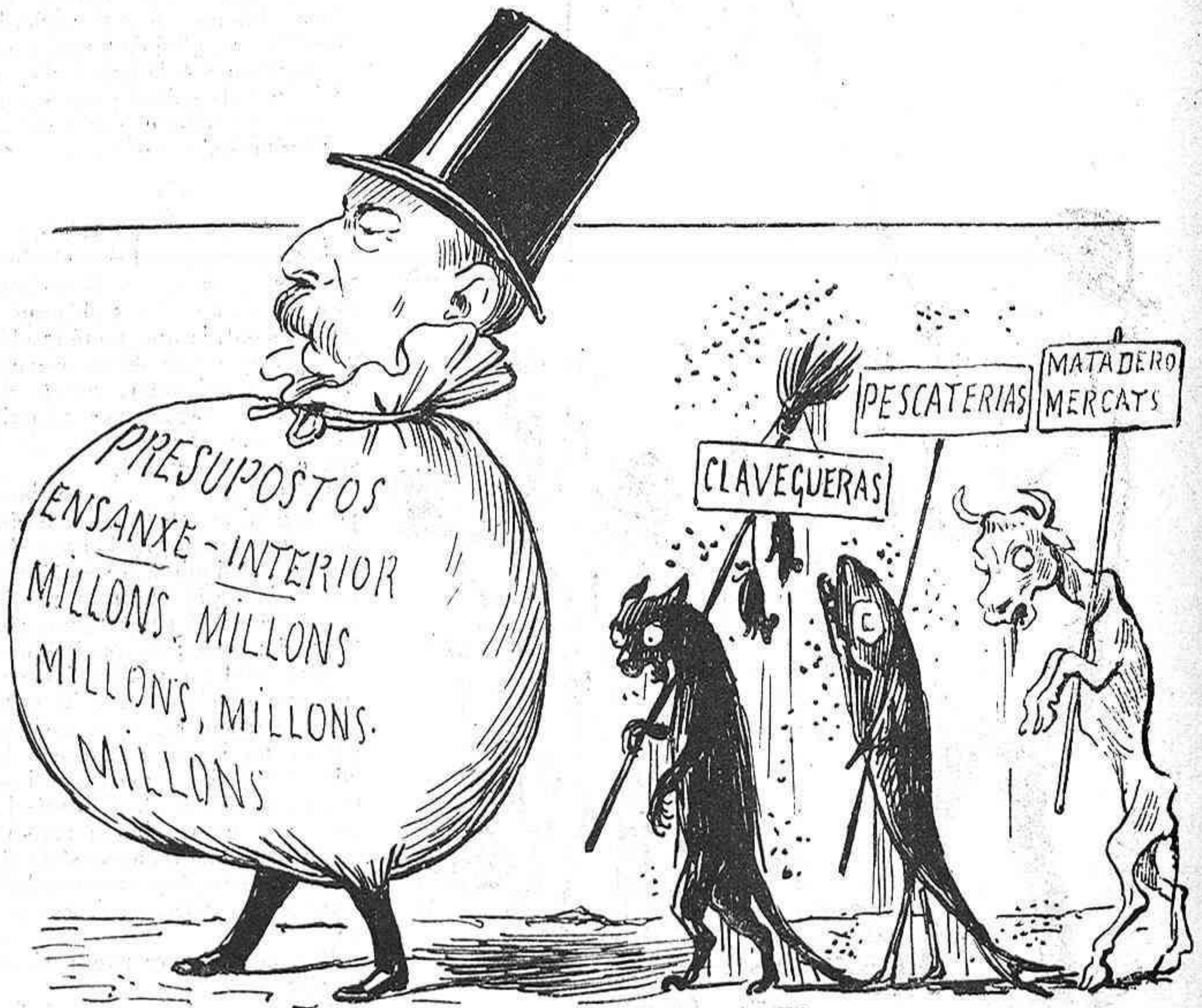
SONET

Ab ell l' imperi ve de la alegría,
seguint son curs arreu ab boig desfici,
y entre cridoria, escándol y bullici,
que converteix lo mon en bojeria!

La humanitat entera en semblant dia,
com si de cop perdés son sá judici,
ansiosa de expansió y en bras del vici,
se diverteix formant báquica orgia.

Del desconcert, l' esbronch dú la batuta,

CARNESTOLTAS BARCELONÍ

Comparsa, que segons se 'ns ha indicat, ha de sortir de casa la Ciutat.

'sent l' insult, sa paraula més discreta,
y sa culta conversa, la disputa.

L' home, 'l rostre 's cubreix ab vil ca-
(reta,
y ab ella 's creu ocult y rés l' inmuta;
sens' pensar que portantla, se l' ha treta.

JULIÀ CARCASSÓ.

LA MEDALLA DEL DIA

CARA

¿Qué si se las clavan allá?... De
valent.

Pocas ó moltas, no hi ha día que
en lo llibre de baixas no s' hi fassi
un nou assiento.

Els hospitals.... ¡oh!....

Los de l' Habana son plens á ve-
ssar.

Als de Matansas no hi cab ningú
mes.

Als de Pinar del Río... *quedan
despachadas todas las localidades.*

Als de las Villas, un *entradón.*

En los de Santiago... hi ha quá de
malalts qu' esperan á la porta.

La guerra... no es tan fácil con-
tarho; pero, ja 's fa bona feyna, ja.

A las Guásimas hem tingut set
morts, deu ferits y quatre contusos
graves.... Contusos *graves*: una cali-
ficació nova que dona molt que pen-
sar á la gent caviladora.

A Lomas Rubí, no mes dos morts y quatre ó
cinch ferits.

Al Jagüey, tres morts y nou ferits, entre lleugers
y graves.

En la voladura del tren de Hato-Verde, vuyt morts
y onze ó dotze ferits.

Dels que 's passejan per l' isla ab la mort al cos
y l' arma al coll, no 'n parlém.

Encare son *números*; encare son soldats que pres-
tan servey y que bé ó malament s' aguantan drets.
La tassis els mina, la febre 'ls devora, l' anemia se
'ls menja.... pero ¿per qué hem de posarlos *ja* entre
las *baixas*?

¡Prou que n' hi ha, sense contar aquestas!

¡Prou que l' inmens cementiri de l' isla va po-
blantse cada día mes!

CREU

¿Y aquí?

Guapos, aixerits y ab un humor y una despreo-
cupació, que ... judiquin:

«Divendres. Gran ball de Máscaras, en los salons
de la *Lealtat agrícola.*

«Dissapte Brillant ball de Máscaras en el *Casino
de la Elegancia.*»

Diumenje... Vajin contant:

Ball en totas las salas grans.

Ball en totas las salas mitjanas.

Ball en totas las salas petites.

N' hi ha al *Círculo Formal.*

A l' *Asociación Respetable.*

A la *Izquierda de la Rambla.*

A la *Derecha del Morrot.*

Els diaris han hagut de reduhir la secció política
y las gacetillas pera donar capiguda als anuncis que
ls hi portan.

«Teatro Tal: Baile de Máscaras.»

«Teatro Qual: Baile de Máscaras.»

«Teatro Paraqual: Baile de Máscaras.»

ELS BROMISTAS DE CADA ANY

—¡De setze, de setze,
de setze 'l vil!...

No 's pensa mes qu' en disfressar-
se, ballar y passar alegrement el
temps.

¿Quí no 's creurá que vivim en el
millor dels mons possibles?

¿Qué hi ha que 'ns dongui pena?
¿qué tenim que 'ns entristeixi?

¡Ayre! ¡Vóltala y qui tingui mals-
de-cap que se 'ls passi!

¿Arriba un vapor? ¿Desembarca
gent?

—¿Qu' es *aixó*?

—Ferits de Cuba.

—*Puede el baile continuar.*

MATIAS BONAFÉ.

DISFRESSAS DE TOT L' ANY

SONET

A MON AMICH EN JAUME PRATS NAYACH

Lo granuja 's disfressa de home honrat,
se disfressa lo tonto de discret,
de tranquil el qui bromas may admet,
y de rich qui may calsas ha portat.

De pródich vá l' avaro disfressat,
d' advocat qui no sab lo qu' es un plet,
de lleal qui pilladas sempre ha fet
y de metje un barber que no ha estudiat.

De valent qui de por sempre ha fugit,
l' infame criminal de sacerdot,
de correcte y formal lo geperut;

Y com tots llensan del reclam lo crit,
d' aixó vé qu' entre mitj d' eix esbalot
un no sab lo qu' es vici ni virtut.

T. BALART.

LLIBRES

DOS MONS: (*Biología social.*)—*Realitats—Deliris*, per
CLAUDI MAS Y JORNET.—Ab tots aquests titols y sub titols
ha donat á l' estampa sa composició 'l jove poeta vilafran-
quí.—L' idea que tanca 's reduheix á descriure ab colors
pujats lo mon actual de maldats é injusticias, en lo qual tan
sols s' adora el *badell d' or*. L' autor entreveu en somnis un
altre món paradisiach, tranquil y felís, exempt de la pena
del treball y del abús de l' explotació. Pero com digué Cal-
derón de la Barca «*los sueños sueños son*». Y aquest no ha
de ser distint dels altres. No obstant lo que ha forjat la séva
fantasia, bé podria realisarho, temps á venir, la civilitació
y la ciencia, en alas del progrés.

Aquesta idea, sense ser nova, respón á un estat d' esperit
de una gran part de l' actual generació. ¡Llástima que 'l
Sr. Más y Jornet, al interpretarla, no haja trobat accents
mes vius, imatjes de major relen, y aquell calor comunica-
tiu qu' exigeix la verdadera poesia!

ALTRES LLIBRES REBUTS.—HISTORIA NATURAL.—*Edi-
ción popular por Odón de Buén.*—Han vist la llum los qua-
dernos XX y XXI de aquesta interessant publicació. Compre-
nen respectivament la primera y la segona part dels ani-
mals vertebrats: peixos y reptils y aus respectivament.—
Las clasificaciones están fetas á tenor dels últims adelantos
de la Ciencia, y 'ls numerosos grabats que ilustran lo text
aumentan més y més los atractius de una obra destinada á
divulgar lo coneixement de la Ciencia natural.

... *Don Cuán Tanorio.*—Drama sangriento aspesmódi-
co y harroroso an siete actos y muchos cuadros, por *Llam-
Brochs.*—Es una parodia molt apropósit pera fer un rato de
gresca.

... *El Arte en la Patria.*—Discurso inaugural del curso
1896-97 del *Centro de Artes Decorativas de Barcelona*, leído
por su presidente *D. Francisco Tomás y Estruch.*—Es un
traball escrit ab notable galanura, destinat á despertar l'
afició al cultiu de las Arts decorativas, com element carac-
terístich de la nacionalitat y font abundant de riqueza y de
progrés.

RATA SABIA.

BALL DE MASCARAS (per F. GÓMEZ SOLER.)

J. GÓMEZ SOLER

L' hora de formar parellas

ROMEA

Dimars va estrenarse la pessa en un acte titulada *Una mosca vironera*, original de D. J. Blanch y Romani.

Ens limitém á consignar la noticia, per quant no tinguerem ocasió de assistir al teatro. Sabém, no obstant, per referencias, que l'obra ab la qual ha fet lo Sr. Blanch son primer ensaig escénich, ha sigut rebuda ab agrado y aplaudida.

TIVOLI

Ha terminat sos compromisos la companyia de sarsuela que durant tan temps venia ocupant l'escena d'aquest teatro.

Per demá passat diumenje se disposan dos funcions d'ópera cantantse á la tarde 'ls *Hugonots* y al vespre *L'Africana*. En l'última hi pren part lo tenor Sr. Gomis, *digno sucesor de Gayarre*, com diuen los cartells, suposém que baix l'inspiració del mateix interessat. Y no dirá ningú que 'l célebre tenor navarro fos més modest que 'l catalá, tota vegada que 'n Gayarre—que jo sápigam—no havia cantat may davant de un públich de á dos ralets l'entrada.

NOVEDATS

Una nena que havia format part de la companyia infantil, la Pilar Mateus, treballa ara pel seu compte, havent posat una obreta escrita á propòsit per' ella, titulada: *El bebé parisién*, en la qual hi está molt bé.

S'ha de confessar que obras d'aquesta índole encaixan millor ab las facultats dels artistas de curta edat, que no las picarescas del género xich, plenas de malicias, qu' en llabis d'ells semblan moltes vegadas una profanació de la innocencia.

En lo concert del diumenje 'l mestre Nicolau feu sentir la segona sinfonia de Beethoven que no havia sigut tocada desde que 'l mestre Hiller la dirigí en la serie de concerts que vingué á dirigir á Barcelona. Llavors alcansá un gran éxit y ara aquest s'ha renovat. Pero aixís com en aquell temps semblava que tanqués un cúmulo de dificultats insuperables, avuy, familiarisat lo públich ab las restants sinfonias del colós, ha sigut considerada com á cosa senzilla y de una gran facilitat.

Aquesta comparació patentisa lo molt que ha adelantat entre nosaltres la inteligencia y l'afició dels entusiastas de la música sinfónica.

*
* *

Diumenje al matí, concert extraordinari ab un programa de *primo cartello*.

Sé tocará la primera sinfonia de Beethoven y 'ls números orquestals de la *Novena*.

Diguém donchs:—Diumenje, indulgencia plenaria á *Novedats*.

Es á dir: l'indulgencia no 's necessita, perque l'orquestra de 'n Nicolau ho fa molt bé. Y en quant á lo de *plenaria* s'ha de aplicar á la sala, qu' estich mes que segur que no hi haurá siti per tothom que 'n vulgui.

CATALUNYA

Un nou éxit... ¡Y quin éxit!... De primera.

Las Mujeres arriban dijous á la centésima representació. Donchs jo aposto tot lo que vostés vulguin que hi arribará també pero á la carrera. *El padrino de el Nene ó todo por el arte!*, sainete líric de 'n Julián Romea, ab música dels mestres Caballero y Hermoso.

Es una obra endevinada. Lo públich hi entra desseguida, la saboreja ab delicia y riu de gust.

Un argument senzill, desenvololat ab claretat y ab trassa y la presentació de una serie de tipus, en los quals s'hi sent bastant l'observació del natural, tot aixó amanit ab xistes de molt bona sombra, basta y sobra per entretenir al públich molt agradablement per espay de una hora llarga.

Afegeixis á lo indicat la naturalesa especial dels personatjes coleccionats entre la gent pintoresca dels barris baixos de Madrid: un barber, un profesor de guitarra y una

quadrilla de toreros de hivern; tinguis en compte ademés que 'ls músichs han exornat las situacions culminants ab algunas pessas saragateras, mogudas y brillants; y no 's perdi de vista, finalment, que l'obra está presentada ab verdadera propietat escénica, descollant sobre tot lo quadro final que representa 'l moment en que la quadrilla apareix en la plassa de toros de Madrid, y 's tindrà un conjunt de alicients que justifican l'éxit ruidós ab que l'ataphit públich de la nit del estreno—un públich numerós com pocas vegadas se veu en un teatro—rebé l'afortunat sainete líric.

En l'execució descollaren la Sra. Cubas, los Srs. Pinedo, Gamero, León, Lasantas y altres companys de glorias y fatigas.

Lo mestre Caballero dirigint l'orquestra ab sa briosa batuta, sigué objecte de una gran ovació.

GRAN-VIA

S'han posat algunas obras novas que han sigut molt ben rebudas: tals com *Los concertistas*, *Los charlatanes* y *La suerte de vara*.

En lo mateix ha executat hábils jochs de mans la prestidigitador D. Manuel de Infantes.

Valdría la pena de que 'ls conservadors y 'ls fussionistas l'anessin á veure y precuessin fers'hi amichs. ¡Quin mano per presidir unas eleccions!...

N. N. N.

AL SENYOR ALCALDE

Excelentíssim senyor:
els firmants d'aquestas ratllas,
contribuyents agrahts,
fills tots, de molt bona casa,
d'excursió l'altre diumenje
en una tartana anavan
y passant per cert carrer
(que no es del cas citar ara,
perqu' está en estat tant bó
si fá ó no fá com els altres
de nostra comptal ciutat),
varen tenir la desgracia
d'ensopegar ab un sot
d'uns quatre pams de fondaria.

La tartana va volcar
quedant de rodas enlayre,
y 'ls pobres que anavan dintre
ben tranquils y fent gatsarà
caygueren de cara al fanch
sens trencar'ns cap bras ni cama
si be posantnos la pell
y 'ls vestits fets una llástima.

Quan nos fou possible alsa'ns,
mitj baldats per la trompada,
cada h'us va palpá 'ls ossos
y veyent que, per miracle,
els teniam tots á puesto,
á discussió va posarse
al punt la següent pregunta:
—¿A qui devém donar gracias
per haver sortit ilesos
del perillósissim lance?.

Un proposá fé un ex-voto
á Sant Antoni. Algú altre
portar dos ciris de lliura
no recordo á quina santa;
y seguit altre company
va demanar la paraula
y ab frasse molt eloqüent
y argumentació més clara
nos va convéncer á tots
y aixís mateix va acordarse,
de que 'ns devíam deixar
d'ex-votos y altrás camamas
perque l'únich acreedor
á n'el nostre vot de gracias
era la corporació
que vosté ab rectitut sabia
tan dignament presideix,
puig creyém, senyor Alcalde,
que 'ls munts de fanch que per sort
hi ha en aquell carrer de marras
serviren de matalás

mitigant la patacada,
gracias á sa previsió
de no maná á las brigadas
que recullin, com molts volen,
lo fanch y demás obstacles.
Y, créguins, no 'n fassi cas
de lo que 'ls diaris cantan
per si tals ó quals carrers
están ó no intransitables,
que puig hi han sots prou fondos
pera fer volcá 'ls carruatjes,
es just, en compensació,
que no hi faltin guarda-espatllas.

Pel quatre afortunats

JAPET DE L' ORGA.

ESQUELLOTS

La Junta del Sant Hospital de Tarragona va prohibir la representació del drama de 'n Guimerá «Te-

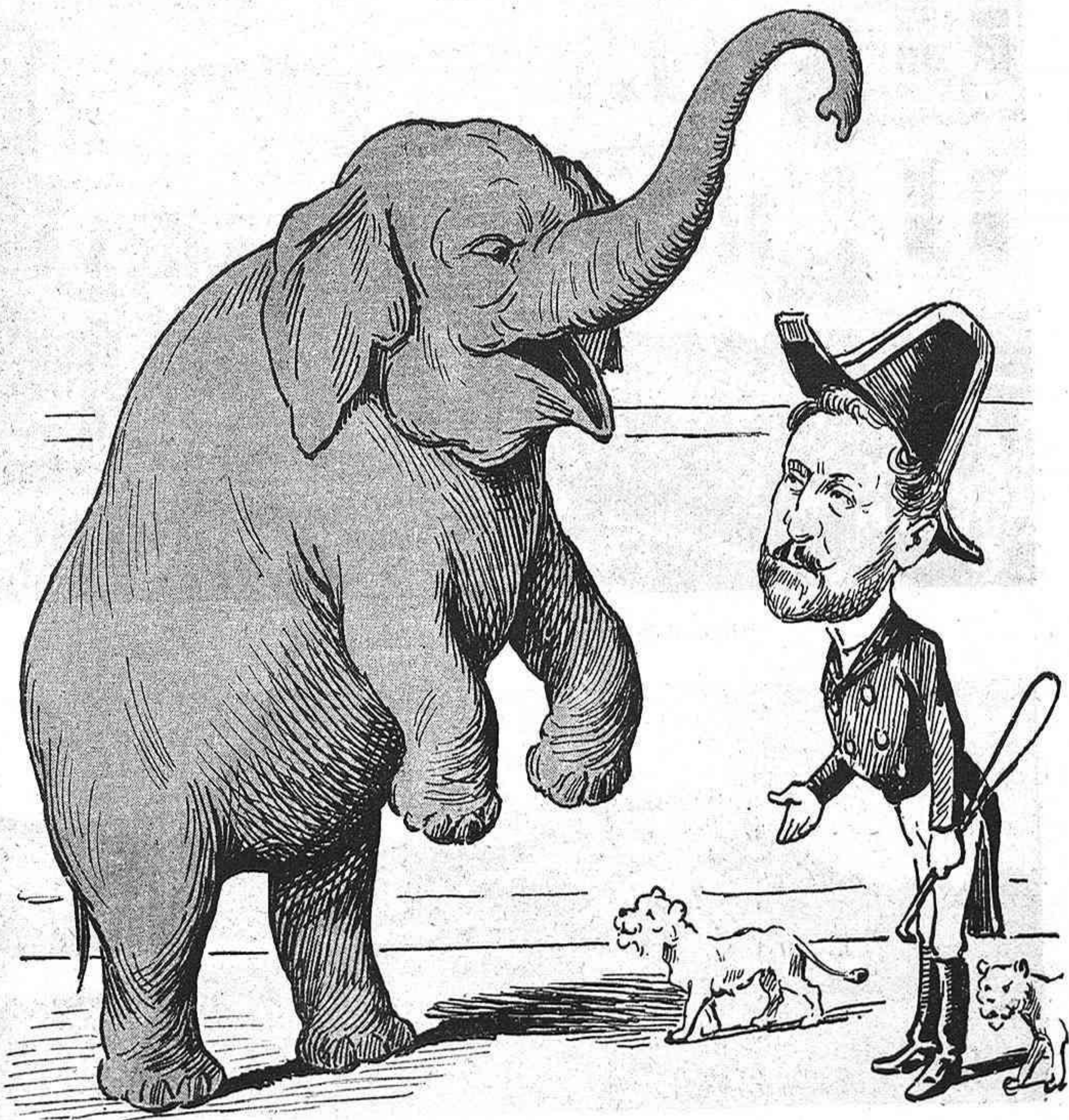
rra-baixa» en lo Teatro Principal de aquella ciutat, de qual edifici la citada Junta es propietaria.

Fixantse en lo que havia dit un periódich neo de Tortosa, tatxant de immoral l' obra del poeta, la Junta no va voler saber altra cosa, pera fulminar en contra d' ella la seva excomunió major.

Lo neisme, 'l tartufisme, l' hipocressia es com la peste bubónica: vels'hi aquí un cas que desde Tortosa 's trasmet á Tarragona, cebantse no en un individu sino en tota una Junta, y en una Junta d' Hospital, per ser encare mes alarmant l' invasió.

Perque 's convencin de que aquests aprenents d' inquisidor viuhén á tres quarts de quinze, bastará consignar qu' en lo *Teatro Principal* de Tarragona s' han representat últimament totas las grollerías del etern plagiari y á continuació las produccions mes verdas y repelosas del género xich, sense que

L' ASCENS DE 'N DARDER

—En nom y representació de totas las bestias de la Colecció Zoológica, vinch á felicitarlo pel progrés que acaba d' alcansar en la carrera.

la Junta del Hospital s' alarmés, ni experimentés lo mes mínim neguit.

Afortunadament una Associació tan il·lustrada com l' *Ateneo de la classe obrera* acullí l' obra de 'n Guimerá en lo seu teatro, ahont alcansá un éxit extraordinari, davant de un públich entre 'l qual s' hi contava lo bó y millor de la ciutat.

No se sab si 'ls atrabiliaris senyors de la Junta del Hospital s' han hagut de ficar al llit. En tot cas

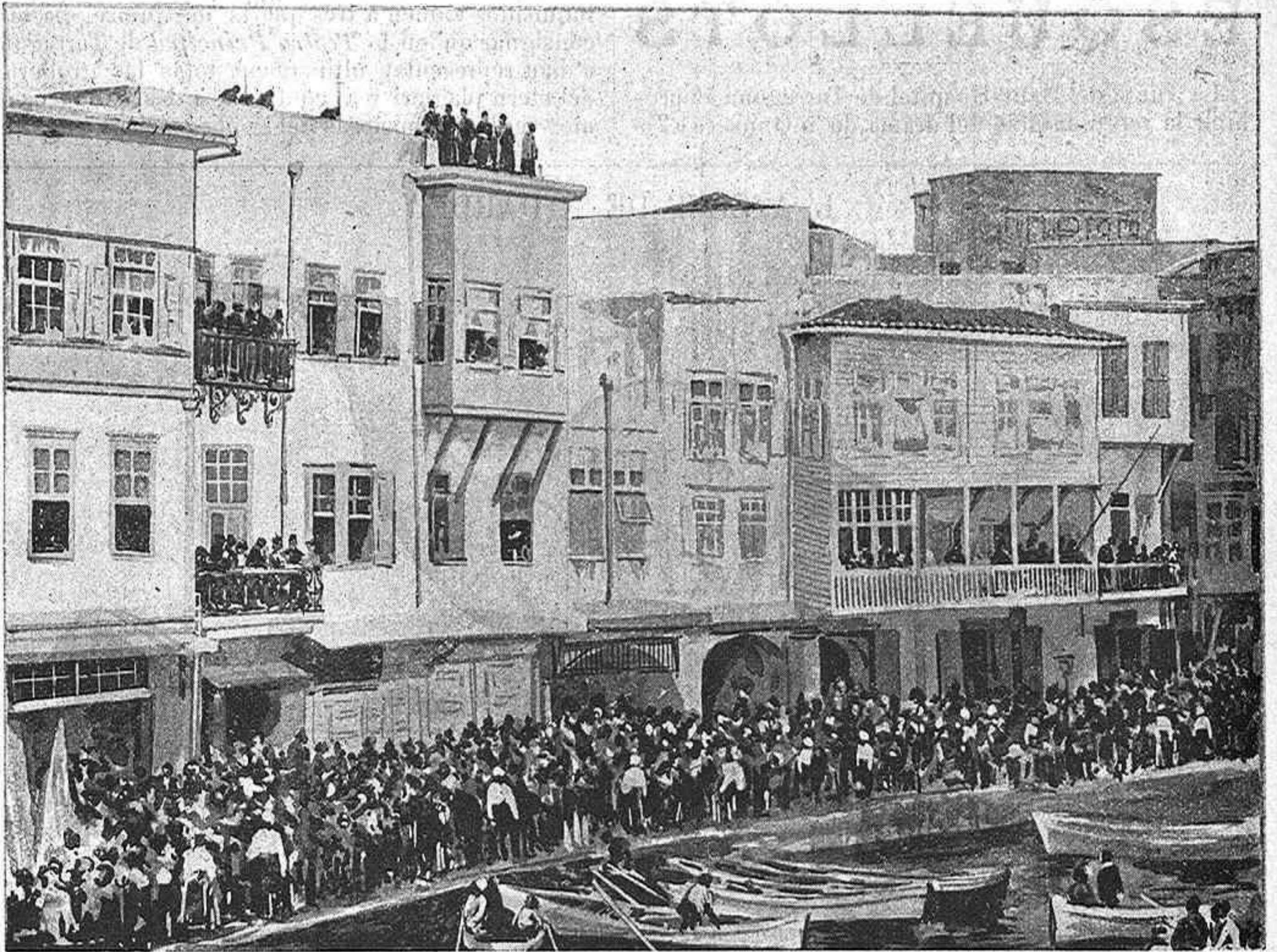
los seus compatricis s' han adelantat á ferlos una magnífica aplicació de cantáridas.

¡Qué gratin y que s' alivíhin!

Divendres de la senmana passada morí víctima de una llarga y penosa malaltía D.ª Adelaida Coromina y Coromina, viuda de Llausás y mare política de nostre estimat amic l' editor y propietari de aquest periódich, com y també del reputat artista D. Antón Fabrés.

Era la difunta una senyora modelo de bondat y

LA INSURRECCIÓ DE CRETA

El moll de la Canea al iniciarse la insurrecció.

Platanis.—Lloch ahont desembarcá la primera expedició de tropas gregas.

de virtut, que havia suferit desgracies de familia tan amargas, com la mort de dos fills en la flor de la joventut, donant mostras en tots los tránsits de la vida de una admirable resignació.

A sa desconsolada familia envihém l' expressió sentida de nostre mes íntim condol.

Lo Consell de ministres s' ha ocupat de una instancia del Sr. Díaz de Mendoza, marit de María Guerrero, en la qual sollicitava consignar en los cartells y anuncis de teatros lo títul de *Gran d' Espanya* que posseheix.

Los ministres l' hi han dit que no podí ser.

Jo, ab franquesa, fins á cert punt ho comprench.

Avuy el cómic mes gran d' Espanya es D. Antón, y no ha de consentir que ningú li pugá fer la competencia.

Ahir va veure la llum pública el *seté quadern* del celebradíssim album de fotografias *Barcelona á la vista*.

L' interés que aquesta incomparable colecció artística ha despertat va en augment ab l' aparició d' aquest quadern, tan digne d' elogi per la séva perfecció material com pel gust indiscutible ab que han sigut escullits los setze assumptos que en ell figuran.

Lo *seté quadern* de *Barcelona á la vista* deixarà satisfets—n' estém segurs—als milers de lectors ab que avuy conta.

Aquest any s' ha suprimit lo ball infantil del Principal.

Després de tant temps de venirse celebrant á plena satisfacció dels menuts y dels papás y avis que 'ls hi acompanyavan, la Junta de Sanitat ha informat en contra de la celebració de la festa... perque 'ls Srs. que la componen, per lo vist tenen por de agafar lo xarrapió ó la rosa.

Aquest día un nen de sis anys, que ja tenia 'l distrás amanit y l' alegría de assistir al ball ficada dintre del cos, quadrantse davant del seu pare, li deya:

—Jo no vaig á estudi.

—¿Y aixó?

—Podría agafá algún mal, y no hi vaig... Ja veurá preguntihó á aquells senyors que han privat el ball del Principal, com li dirán que no s' ha de anar al colégi.

¿No es veritat qu' en certas ocasions hasta las criaturas de sis anys gastan mes lógica que 'ls senyors de la Junta de Sanitat?

En una sola sessió l' Ajuntament va aprobar los següents pressupósits.

Ordinari del Interior: 21.329,631'39 pessetas.— Adicional del Interior: 7.606,603 08.—Ordinari del Ensanche: 3.529,007.—Adicional del Ensanche: un milió 651,298'35.

Total: 34.116,539'82 Pessetas.

Aixó es lo que gasta l' Ajuntament en un any. Y ho vota en una sola sessió, sense encaparrars'hi gens ni mica.

Naturalment, com que 'ls regidors no s' ho han de treure de la butxaca, no miran trevas.

La suma votada, repartida á prorrataig entre 'ls 272,481 barcelonins que componen el cens oficial, dona per resultat que cada barceloní tira anualment dintre del pou sens fondo de la Casa gran 125 pessetas y 20 céntims.

Lo mateix los pobres que 'ls richs; igual los grans que las criaturas.

L' abono á la comedia municipal vé á sortirli á cada habitant de Barcelona á 34 céntims diaris.

Nou céntims mes que l' entrada al Teatro Gran-vía.

¡Y cuidado que la funció no es de bon tros tan distreta!

L' ex-arcalde Arteaga ha presentat una querella de injurias contra l' arcalde actual de Gracia y 'ls 16 regidors que varen votar que havían vist ab satisfacció l' ofici del Govern civil destituhintlo del càrrech.

L' idea del aixerit ex-arcalde no es altre, segons sembla, que inutilisar als seus companys de fiambrera pera las próximas eleccions.

Pero si als que s' enteran ab satisfacció del ofici de un governador se 'ls processa ¿qué se li ha de fer al governador que va dictar l' ofici?

A lo menos se l' ha d' enviar á presiri sense formació de causa.

Pero jo crech que las presuntas víctimas de las tretas del ex-arcalde graciós sabrán esquivarse las mósca ab tot lo salero propi del cas y del séu ingeni.

Bastará que quan el jutje 'ls interrogui, dignin tots á una:

—Si varem enterarnos ab satisfacció de la destitució del Sr. Arteaga es perque veyam que darrera de l' Arcaldía s' hi anava perdent, y consideravam que 'l tornarlo á las visitas era ferli un gran favor.

Per lo demés no deixarà de ser xocant que 's processi als regidors per aquestas cosas y que per moltras altrás se 'ls deixi estar completament tranquils.

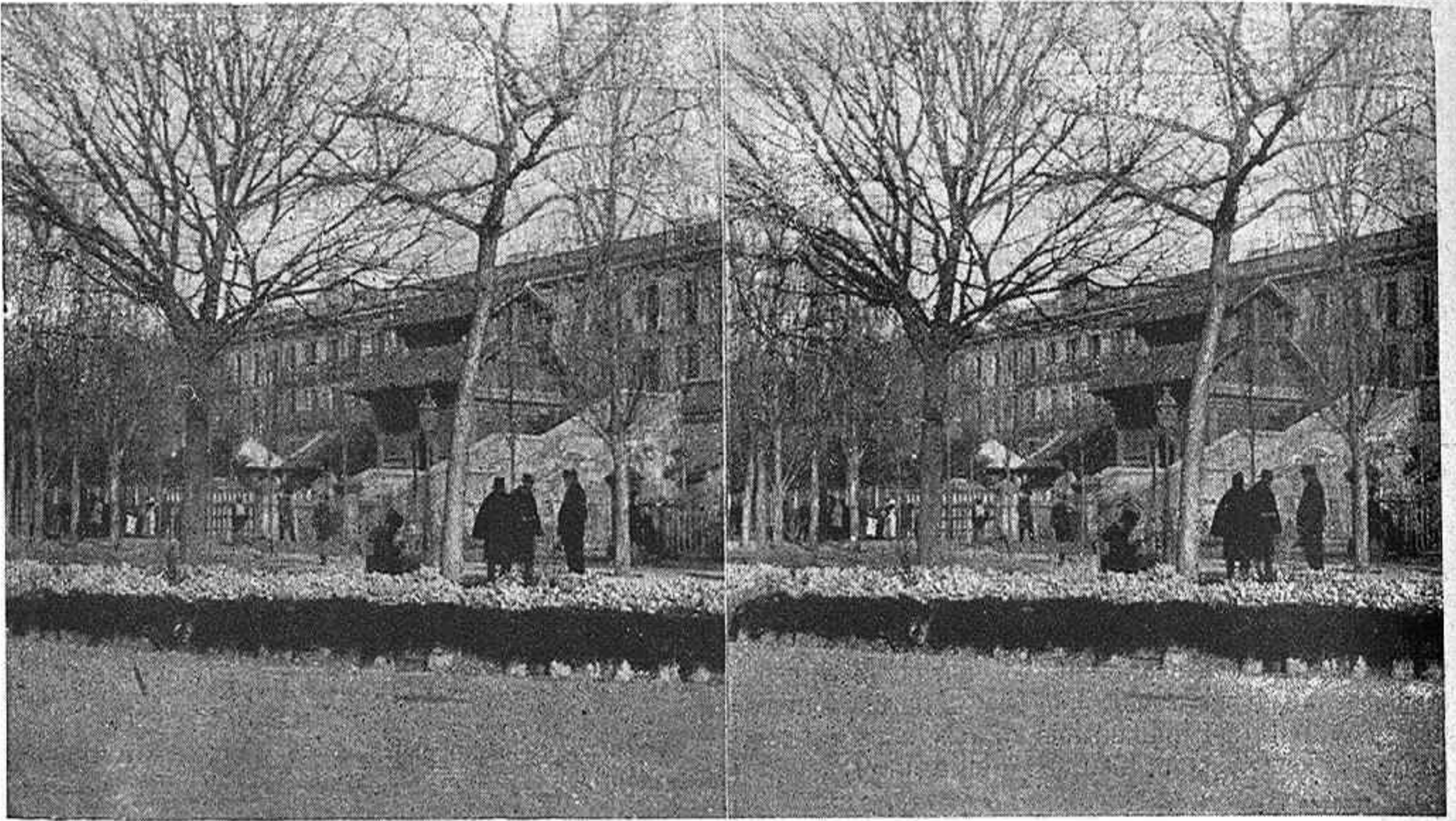
Demá dissapte 'l Comité de las Escolas francesas

MASCARÓN

De segur que aquest barbián surt d' algún katipunán.

L' ESTEREÓSCOP DE «LA ESQUELLA» (*)

(Fot. Rus.)

UN RECÓ DEL PARCH

celebrará en lo Gran Teatro del Liceo lo ball de máscaras que te per costum y que cada any resulta ser un dels mes brillants y animats de la temporada.

Numerosa es la colonia francesa á Barcelona y molt grans son las simpatías que 's te conquistadas en la nostra ciutat.

Per lo tant, no vacilo en profetisar que demá á la nit el Liceo 's veurá *au grand complet*.

Lo pobre Vallessi ha mort.

No hi havia á Barcelona qui tenint la costum de freqüentar lo teatro, no 'l conegués.

Havia sigut impressari del Liceo, anantse'n per portas. Ho havia sigut també del Bon Retiro, introduhint á Barcelona las funcions d' ópera á dos ralets l' entrada.

Coneixia com ningú á tots los artistes lirichs y sabia obligarlos. Quan algun d' ells se disgustava ab l' empresa, s' hi ficava en Vallessi y tot s' arreglava. Era un diplomátich de teatro que no tenia rival.

Malalt y desgraciat, no l' abandonava may una certa somrisa agre-dolsa, que semblava dir:—¡Ay, qué pateixo!...

Després de alguns anys de viure á Barcelona, parlava mitj catalá, mitj italiá. Un dia un seu amich bromejant va dirli:

—*Voi parlate municipale.*

Y 'l pobre Vallessi ei care riu.

¡Quíns exemples mes deplorables no están donant las grans potencias que han enviat las sevas esquadras á l' isla de Creta!

Allá hi ha anat lo príncep Jordi, germá del rey de Grecia, ab l' idea de ajudar als insurrectes cristians de l' isla.

Y las grans potencias oposants hi.

Avuy com avuy no tenen mes que una idea: *estirar l' orella á Jordi*.

Enviém nostre pésam al distingit pintor D. Ramón Casas, que ha tingut la desgracia de perdre á son estimat pare.

Las grans simpatías que gosa la seva familia, s' evidenciaren en l' acte del enterro, al qual hi assistí una concurrencia tan numerosa com distingida.

No passa mes sense que surti 'l corresponent anunci sobre la compra de caballs destinats á la guardia municipal montada.

Aviat parlant de las cosas que 's fan mal bé depre-sa, 's podrá dir:—Dura menos que un caball de municipal.

Valdría la pena de que algún regidor presentés una proposició al Consistori, establint que la guardia municipal montada, en lloch de caballs gastí bicicletas.

Tractava un fulano sumament aficionat á la beguda d' entrar de tenedor de llibres en una casa de comers.

Pero van advertir al principal quan ja estava mitj tentat á admetre'l, dihentli:

—¡Cuydado!...

—Perqué? ¿Qué no serveix?

—Massa. Es un bon tenedor, no 's pot negar; pero quan té unas quantas copas al cos, tot ho veu *per partida doble*.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

(*) En la llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, trobarán els nostres lectors al preu de 6 pessetas cada un magnífichs y perfeccionats aparatos pera mirar aquestas vistas, á las quals donan un relleu extraordinari.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

BARCELONA A LA VISTA

Se ha puesto á lá venta el

7° cuaderno

Fotografias-RUS.-Grabado BONET.-Papel «LA VIZCAINA»-Impresión LÓPEZ-ROBERT

Barcelona á la vista

es un álbum artistico, un museo pintoresco, una colección de recuerdos históricos.

30
céntimos

EL 7.º CUADERNO

iguala en belleza, interés y perfección á todos los anteriores

Provincias: 35 céntimos

30
céntimos

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

EL VAPOR Y SU SIGLO

CARTAS FAMILIARES
DIRIGIDAS A UNA SEÑORITA

por D. PIO GULLON

Un tomo 8.º Ptas. 2'50.

PEQUEÑECES

DE LA

GUERRA DE CUBA

por un ESPAÑOL Precio: Ptas. 1'50

Felipe Pérez y González

¿Quieres que te cuente un cuento?

PUES ALLÁ VÁ UN CIENTO

Un tomo Ptas. 3.

Nilo María Fabra

PRESENTE Y FUTURO

NUEVOS CUENTOS

Un tomo Ptas. 2.

Sanmartín y Aguirre

FILIGRANAS

ÍNTIMAS

Un tomo 8.º Ptas. 3.

José Echegaray

CALUMNIA

POR

CASTIGO

Drama en prosa, en tres actos y un prólogo.

Precio 2 pesetas.

Federico Balart

HORIZONTES

POESÍAS. Precio 3 pesetas.

Carlos de Batlle

LUCES Y COLORES

Un tomo 8.º Ptas. 2.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición LÓPEZ)

ÚLTIMO PUBLICADO

POR ESOS MUNDOS.....

POR EL ILUSTRADO CRONISTA RODRIGO SORIANO

Un tomo 16.º con una cubierta en colores Ptas. 0'50.

UN CASAMENT A PROBA

Humorada en vers del festiu escriptor

C. GUMA

EDICIÓ ILUSTRADA PER M. MOLINÉ Preu 2 rals per tot arreu.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

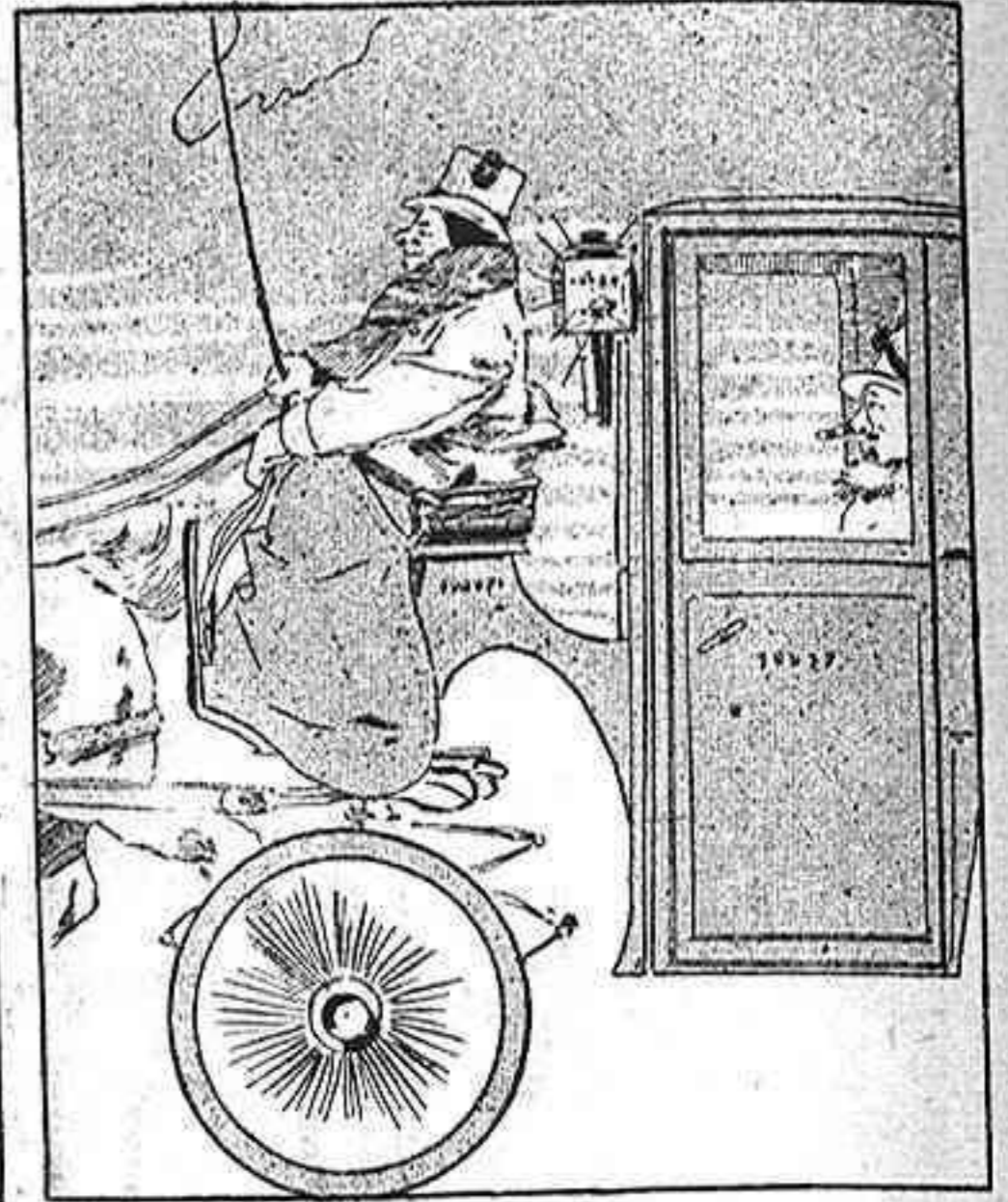
UNA BROMA DE CARNAVAL

—¡Ep! ¡Cotxero!....

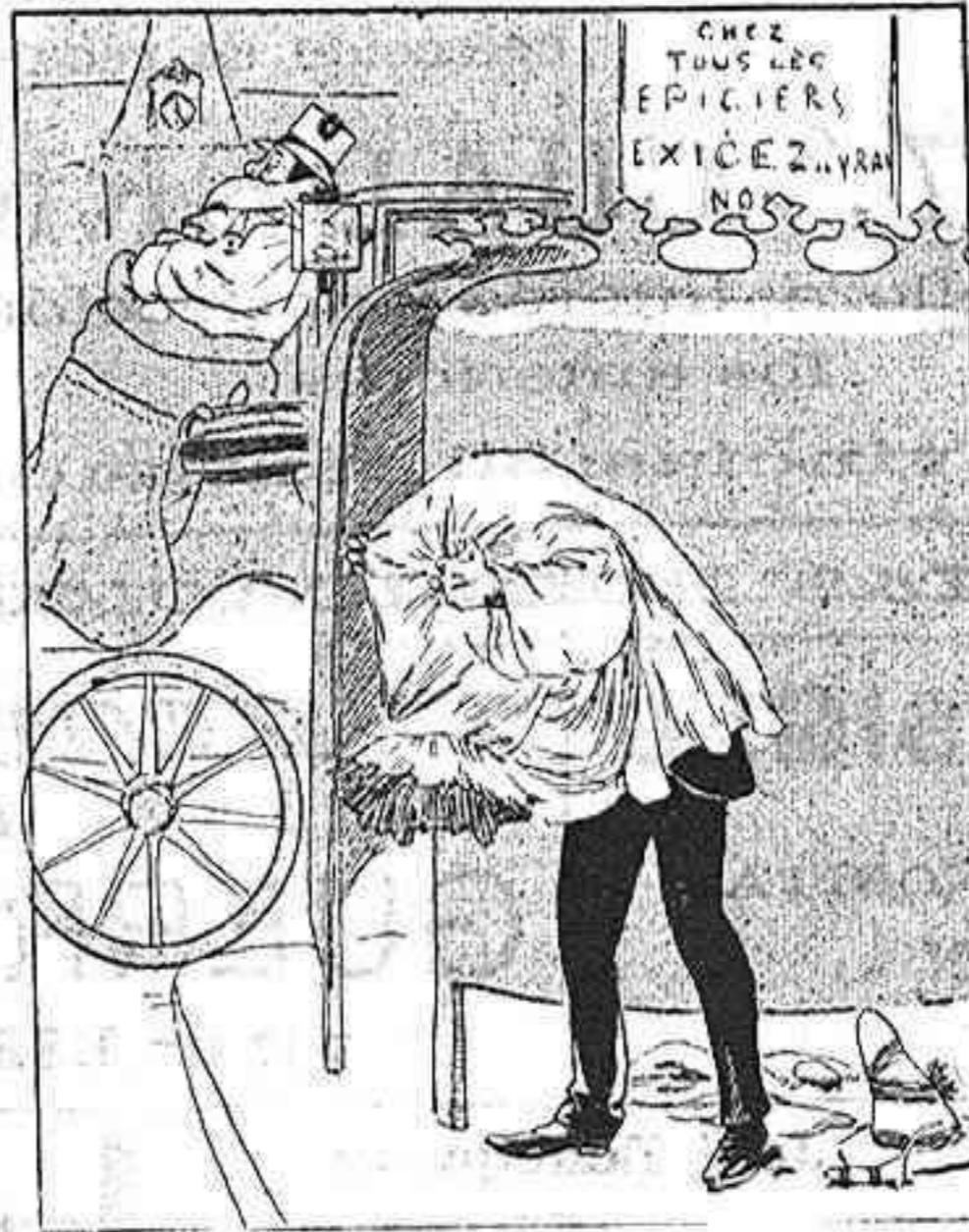
—A veure si aném depressa.

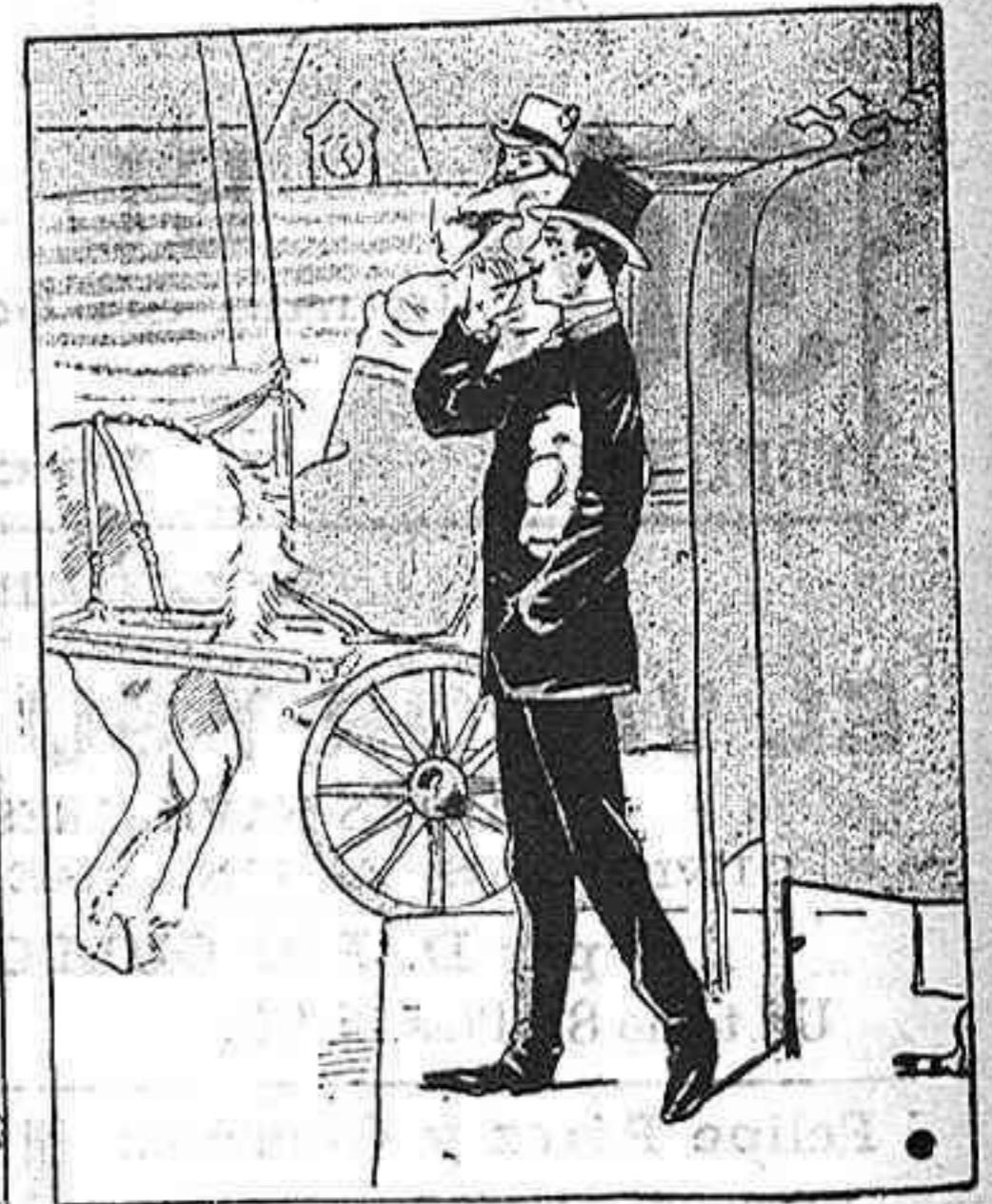
—Me sembla que hi caurà una propina que ya ja!....

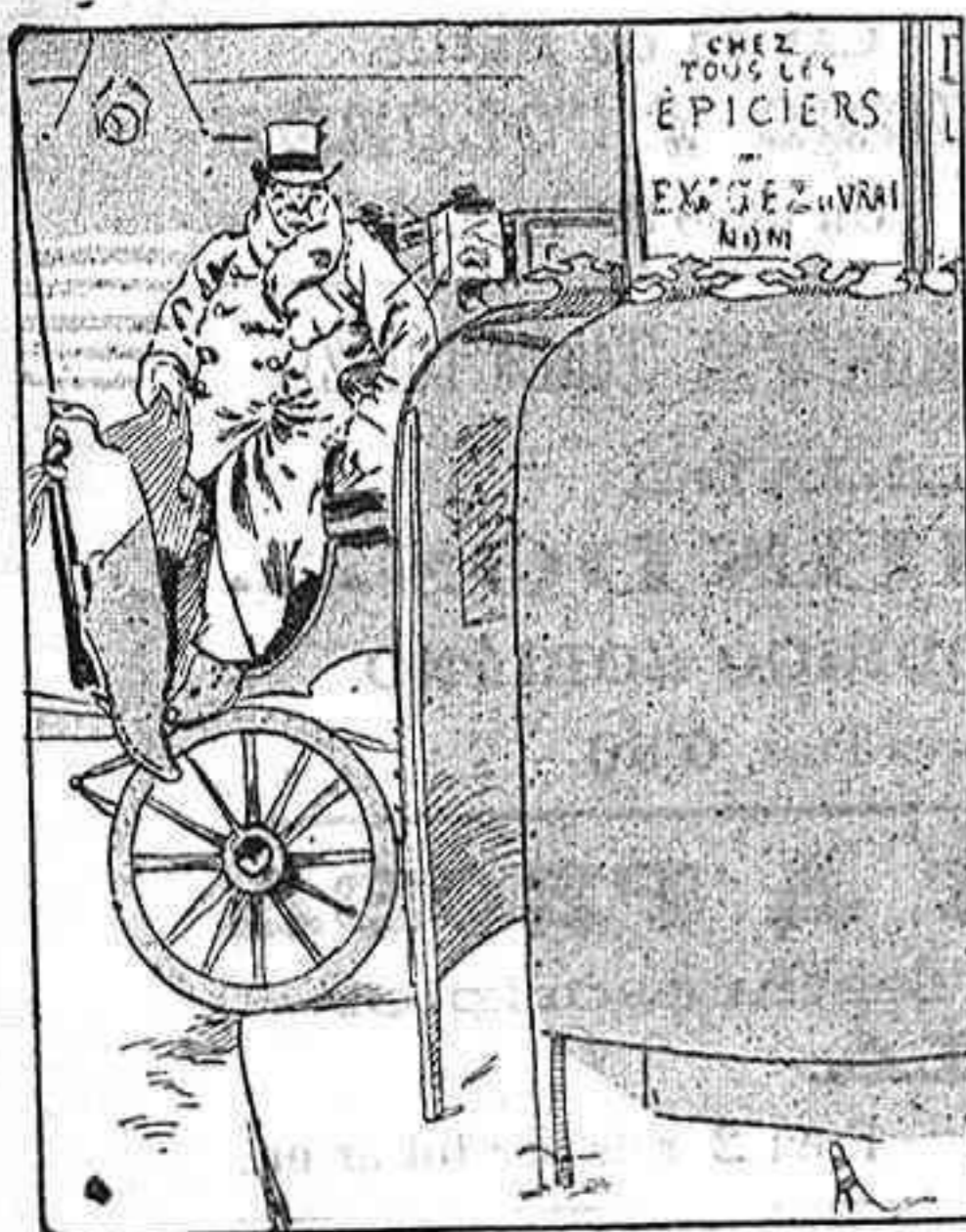
—Atúrat, que necessito baixar per....

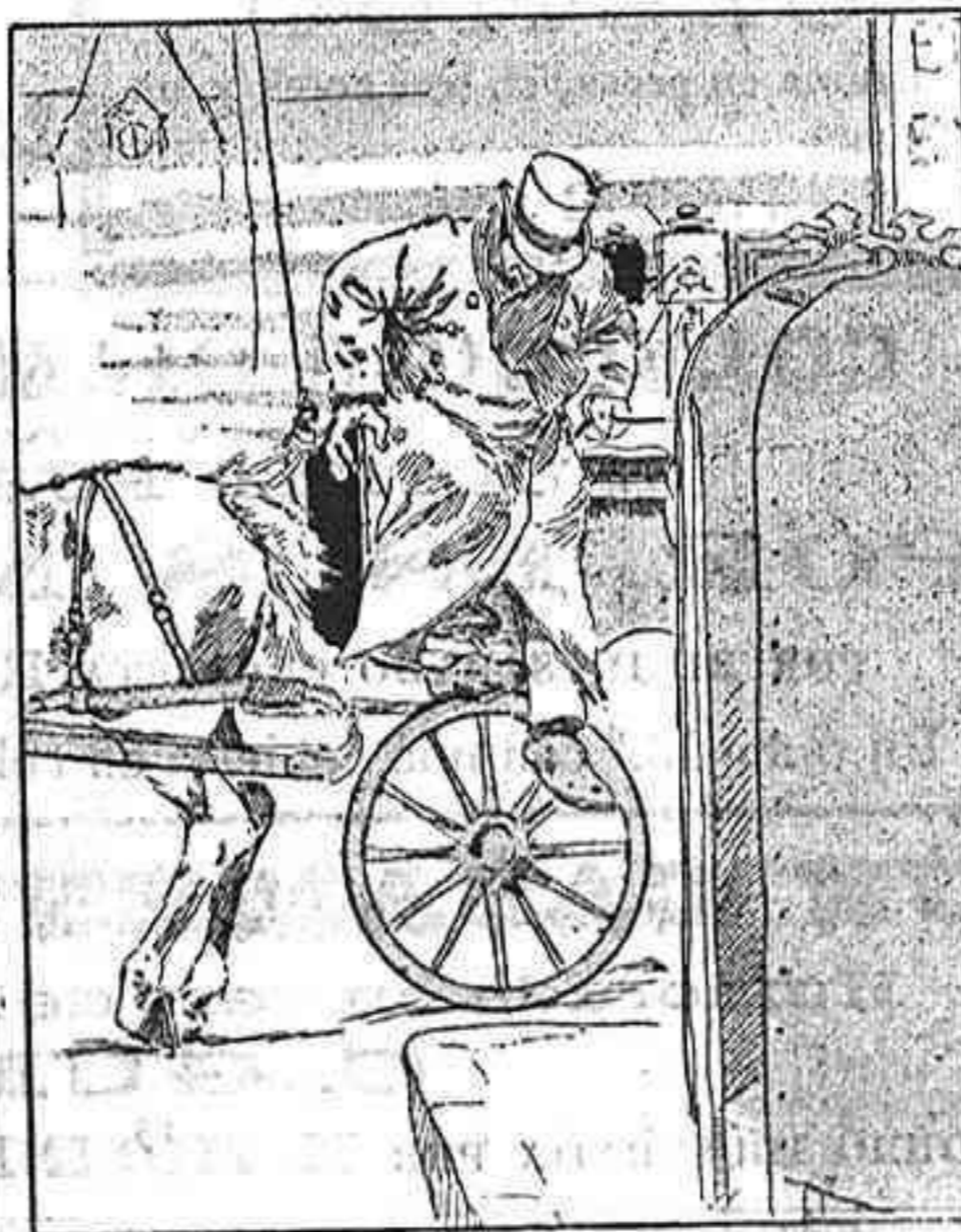
—Fóra 'l traje de pierrot....

—Y á caseta falta gent.

—¡Pero qué diable fa aquest home?....

—Veyám; pots'er li ha passat alguna cosa...

—¡Jesús, Maria, Joseph! ¡No hi ha sino 'l nas!....